

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 755/2017-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. mája 2018 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], v mene ktorej koná konateľka a advokátka [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 58/2010 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 58/2010 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Žilina p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 58/2010 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadostučinenie v sume 800 € (slovom osemsto eur), ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 570,06 € (slovom päťstosedemdesiat eur a šesť centov) na účet jej právneho zástupcu [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 755/2017 z 12. decembra 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 58/2010 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti, ako aj spisu, ktorý si ústavný súd zapožičal pre účely rozhodovania o ústavnej sťažnosti, vyplýva, že sťažovateľka 16. marca 2010 podala okresnému súdu návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Následne namietané konanie v sťažnosti podrobne rozvádza, popisuje jednotlivé úkony okresného súdu i pojednávania a ich samotný priebeh. Poukazuje tiež na to, že Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) už dvakrát zrušil rozhodnutie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedla, že na poslednom pojednávaní v jej veci zákonný sudca požiadal jej právnu zástupkyňu, aby namietla jeho zaujatosť, pretože sa cíti byť zaujatý

z dôvodu disciplinárneho konania vedeného voči nemu (na podnet sťažovateľky) Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. Sťažovateľka preto uplatnila voči zákonnému sudcovi námietku zaujatosti. Vec teda nie je ani po viac ako 7 rokoch právoplatne skončená a napriek mnohým sťažnostiam na priedahy v konaní, ktoré adresovala okresnému súdu, je jeho postup i naďalej neefektívny, v čom vidí zásah do jej označených práv.

3. Na tomto základe sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Zároveň požaduje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných priedahov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € a náhradu trov konania.

4. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu zo 16. januára 2018 v stručnosti vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. 1 SprS 29/2018 z 29. januára 2018, ktorý bol spolu s vyžiadaným spisom doručený ústavnému súdu 5. februára 2018. Podpredseda okresného súdu pripojil k vyjadreniu prehľad procesných úkonov okresného súdu v namietanom konaní a skonštatoval, že úkony okresného súdu boli vykonávané bez toho, aby došlo k takému obdobiu nečinnosti, ktoré by bolo možné hodnotiť ako neodôvodnené priedahy. V konaní bolo viackrát rozhodnuté súdom prvej inštancie, avšak rozsudok bol na základe odvolania strán zrušený a vec bola krajským súdom vrátená okresnému súdu na doplnenie dokazovania a opätovné rozhodnutie vo veci. Ďalej podpredseda okresného súdu uviedol, že naposledy bolo rozhodnutie vo veci zmarené samotnou sťažovateľkou, ktorá na pojednávaní 17. septembra 2017 namietala zaujatosť sudcu. Vec sťažovateľky považuje podpredseda okresného súdu za bežnú a jej zložitosť vidí iba v započítavaní nárokov manželmi navzájom. Zároveň podpredseda okresného súdu oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

5. Ústavný súd 7. februára 2018 zaslal vyjadrenie okresného súdu právnomu zástupcovi sťažovateľky s možnosťou zaujatia stanoviska v lehote 7 dní od doručenia prípisu. Právny zástupca sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 21. februára 2018 podrobil kritike procesné úkony okresného súdu, ktoré dosiaľ v jej veci vykonal

(nedoručoval sťažovateľke vyjadrenia protistrany, nevenoval pozornosť listinným dôkazom, ktoré predložila, nezabezpečil ňou žiadané listinné dôkazy, nevyhradil si dostatočný časový priestor tak, aby mohla byť vec riadne prejednaná). Následne popísala priebeh 10 pojednávanií, ktoré okresný súd v jej veci uskutočnil. Zastáva názor, že okresný súd postupoval v namietanom konaní ne hospodárne a neefektívne a ani jedno z týchto pojednávanií nesmerovalo k prejednaniu a „zmysluplnému“ rozhodnutiu v jej veci. Zároveň oznámil, že sťažovateľka súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

7. Z predloženého spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 2 C 58/2010 ústavný súd zistil, že vo veci boli vo vzťahu k predmetu sťažnosti vykonané tieto pre jej posúdenie relevantné procesné úkony:

- 17. marca 2010 okresný súd zaslal sťažovateľke výzvu na zaplatenie súdneho poplatku,
- 8. apríla 2010 okresný súd zaslal žalovanému žalobu na vyjadrenie,
- 18. mája 2010 okresný súd nariadil termín pojednávania na 12. júl 2010,
- 3. júna 2010 žalovaný požiadal o odročenie termínu pojednávania,
- 12. júna 2010 okresný súd odročil termín pojednávania na 23. september 2010,
- 23. septembra 2010 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito,
- 1. februára 2011 okresný súd vyzval účastníkov, aby oznámili, či sa o vyporiadaní dohodnú, alebo nariadi znalecké dokazovanie,
- 15. februára 2011 sťažovateľka doručila odpoveď na výzvu súdu,
- 20. júla 2011 okresný súd vydal uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania,

- 23. augusta 2011 bol okresnému súdu predložený znalecký posudok, ktorý okresný súd zaslal účastníkom na vyjadrenie, zároveň rozhodol uznesením o znalečnom,
- 12. októbra 2011 okresný súd nariadil termín pojednávania na 12. december 2011,
- 12. decembra 2011 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré okresný súd odročil na neurčito,
- 25. januára 2012 okresný súd nariadil termín pojednávania na 5. marec 2012,
- 8. februára 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovaného k znaleckému posudku a žiadosť o odročenie termínu pojednávania,
- 16. februára 2012 okresný súd nariadil nový termín pojednávania na 4. jún 2012,
- 4. júna 2012 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok,
- 7. júna 2012 zákonný sudca požiadal o predĺženie lehoty na vypracovanie rozsudku (do 4. augusta 2012),
- 6. septembra 2012 bol rozsudok doručený účastníkom konania,
- 20. septembra 2012 žalovaný podal odvolanie, 28. septembra 2012 sťažovateľka podala odvolanie,
- 23. novembra 2012 bol spis predložený krajskému súdu na účel rozhodnutia o podaných odvolaniach,
- 5. marca 2013 krajský súd vrátil spis okresnému súdu ako predčasne podaný, pretože okresný súd nedoručil rozhodnutie právnomu zástupcovi sťažovateľky a ani ju neuviedol v rozhodnutí,
- 2. apríla 2013 spis opätovne predložený krajskému súdu,
- 30. apríla 2013 krajský súd svojím rozhodnutím zrušil rozhodnutie okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie,
- 27. júna 2013 spis vrátený okresnému súdu,
- 20. januára 2014 bola predsedovi okresného súdu doručená sťažnosť sťažovateľky na postup sudcu,
- 11. februára 2014 okresný súd nariadil termín pojednávania na 27. február 2014,
- 27. februára 2014 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 29. máj 2014,

- 29. mája 2014 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 25. september 2014,
- 22. septembra 2014 žalovaný požiadal o odročenie pojednávania,
- 23. septembra 2014 okresný súd zmenil termín pojednávania na 15. december 2014,
- 15. decembra 2014 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok,
- 19. augusta 2015 spis predložený krajskému súdu na účel rozhodnutia o odvolaní účastníkov,
- 8. októbra 2015 sa na krajskom súde uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok a ktorým krajský súd zrušil rozhodnutie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie,
- 3. decembra 2015 bol spis vrátený okresnému súdu,
- 12. januára 2016 okresný súd nariadil termín pojednávania na 18. apríl 2016,
- 18. apríla 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 13. jún 2016,
- 13. júna 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 14. júl 2016,
- 14. júla 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 3. október 2016,
- 28. septembra 2016 okresný súd upovedomil účastníkov o odročení pojednávania na 8. december 2016 (zdravotné dôvody sudcu),
- 23. novembra 2016 okresný súd zaslal účastníkom konania upovedomenie o zrušení termínu pojednávania pre práceneschopnosť zákonného sudcu,
- 4. apríla 2017 okresný súd zaslal výzvu právnemu zástupcovi sťažovateľky, aby oznámila, či vznáša námietku zaujatosti voči osobe sudcu,
- 21. apríla 2017 bola okresnému súdu doručená odpoveď sťažovateľky, že námietku zaujatosti nevznáša,
- 21. júna 2017 okresný súd nariadil termín pojednávania na 14. september 2017,
- 14. septembra 2017 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito,
- 4. októbra 2017 spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti,
- 19. októbra 2017 spis vrátený okresnému súdu bez rozhodnutia,

- 28. novembra 2017 rozhodnutím predsedu okresného súdu bol zákonný sudca vylúčený z prejednávania veci,
- 18. decembra 2017 bol spis predložený novému zákonnému sudcovi.

III.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

10. Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie už označených práv vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

11. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

12. Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej

z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. V súčasnosti od 1. júla 2016 tieto povinnosti vychádzajú zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), najmä z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy tohto poriadku. Povinnosť súdu konať bez prietahov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

13. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila i v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

14. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Konania tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, preto vec nemožno posúdiť ako právne zložitú. I keď možno pripustiť istú mieru

skutkovej zložitosti veci vyplývajúcu najmä zo skutočnosti, že strany sporu nie sú schopné sa na vyporiadaní ich zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov dohodnúť, v dôsledku čoho bolo potrebné vykonávať dokazovanie vrátane dokazovania posudkom súdom ustanoveného znalca. Z obsahu súdneho spisu však vyplýva, že nešlo o takú komplikovanú záležitosť, ktorá by vyžadovala osobitný prístup okresného súdu, keďže predmetom vyporiadania sú iba byt, peňažná suma za odpredané auto, zostatky na účtoch a vyporiadanie (započítanie) finančných prostriedkov. Prieťahy v konaní na okresnom súde preto nie je možné považovať za dôsledok vyvolaný právnou alebo skutkovou zložitou prejednávanej veci. Napokon, ani okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti nepoukázal na mimoriadnu zložitost' napadnutého konania, ktorá by ospravedlňovala jeho doterajšiu dĺžku.

15. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prieťahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľky. Ústavný súd z obsahu zapožičaného spisu okresného súdu nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľky v súvislosti s doterajšou dĺžkou napadnutého konania alebo spomalením jeho priebehu, pričom sťažovateľka vyvíjala aktivitu, pokiaľ ide o urýchlenie postupu okresného súdu, a to sťažnosťami adresovanými predsedovi okresného súdu. Z obsahu spisového materiálu však vyplýva, že podania sporových strán realizované prostredníctvom ich právnych zástupcov sú zbytočne komplikované a nejednoznačné, čo rozhodne neprispieva k tomu, aby vec mohla byť v čo najkratšom čase skončená.

15.1 Pokiaľ podpredseda okresného súdu poukazoval na to, že sťažovateľka zmarila pojednávanie, ktoré sa konalo 17. septembra 2017 (správne 14. septembra 2017, pozn.) uplatnením námietky zaujatosti voči zákonnému sudcovi, ústavný súd po preštudovaní obsahu spisu najskôr rekapituluje, že už 22. februára 2017 predložil zákonný sudca predsedovi okresného súdu žiadosť o vylúčenie z prejednávania veci, pretože sa cítil byť vo veci zaujatý. Dôvodom mal byť vzťah sudcu k právnemu zástupcovi sťažovateľky, pretože z jeho podnetu bolo voči sudcovi začaté disciplinárne konanie. O tejto žiadosti rozhodol predseda okresného súdu 27. februára 2017 tak, že sudcu z prejednávania veci nevyvlúčil. Následne 4. apríla 2017 sudca vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby oznámil, či vznáša námietku zaujatosti, a 21. apríla 2017 sa právny zástupca vyjadril, že

námietku zaujatosti nevznáša. Následne sudca nariadil termín pojednávania na 14. september 2017, na ktorom právny zástupca sťažovateľky zopakoval, že námietku zaujatosti vzniesť nemieni, avšak na základe otázok sudcu ju napokon uplatnil. Podpredseda okresného súdu následne uznesením z 28. novembra 2017 vylúčil sudcu z prejednávania a rozhodovania veci. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplynulo, že podanie podnetu na disciplinárne konanie síce nezakladá samo osebe dôvod na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodnutia veci, avšak v danom prípade bolo potrebné zohľadniť, že pochybnosti o nezaujatosti sudcu boli prezentované viackrát v priebehu namietaného konania, a to nielen samotným sudcom ale i právnym zástupcom sťažovateľky. Preto podpredseda okresného súdu vzhliadol v týchto okolnostiach dôvod pre vylúčenie zákonného sudcu. Na základe uvedeného nemožno prisvedčiť podpredsedovi okresnému súdu, ktorý (tentoraz nelogicky) vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti uvádza, že za zmarenie posledného pojednávania nesie zodpovednosť výlučne sťažovateľka.

16. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietahov v doterajšom priebehu konania a zistil, že postup okresného súdu bol miestami poznačený jeho nečinnosťou. Z krátkodobých období nečinnosti možno spomenúť obdobie od zaslania výzvy účastníkom, aby sa vyjadrili, či sa o predmete sporu dohodnú, alebo bude nariadené znalecké dokazovanie (1. február 2011), do vydania uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania (20. júl 2011), t. j. obdobie 7 mesiacov, počas ktorých okresný súd iba vyzýval právnu zástupkyňu sťažovateľky, či má oprávnenie na poskytovanie právnych služieb na Slovensku. Ďalšie obdobie nečinnosti možno identifikovať v čase od nariadenia termínu pojednávania (25. január 2012) do uskutočnenia pojednávania (4. jún 2012), t. j. obdobie 7 mesiacov. V nadväznosti na to išlo o obdobie 3 mesiacov, počas ktorých okresný súd vyhotovoval rozsudok (4. jún 2012) do doručenia rozhodnutia účastníkom (6. september 2012). Obdobím nečinnosti okresného súdu bolo i obdobie od vrátenia spisu krajským súdom (27. jún 2013) do nariadenia termínu pojednávania (11. február 2014), t. j. viac ako 7 mesiacov, obdobie od vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej (15. december 2014) do doručenia rozsudku účastníkom (11. máj 2015), t. j. 5 mesiacov, a obdobie od vrátenia spisu krajským súdom (3. december 2015) do uskutočnenia pojednávania (18. apríl 2016), t. j. 4 mesiace. Ďalej možno popísať obdobie po pojednávaní uskutočnenom 14. júla 2016, ktoré bolo odročené na 3. október 2016. Tento

termín pojednávania okresný súd preodročil na 8. december 2016, o čom upovedomil účastníkov konania a neskôr tento termín pojednávania úplne zrušil. Celkovo tak išlo o obdobie 5 mesiacov, keď okresný súd nevykonal žiaden úkon.

17. Na základe uvedených skutočností predstavuje celková doba nečinnosti okresného súdu 38 mesiacov (3 roky a 2 mesiace) z celkovej dĺžky konania 7 rokov. Pre úplnosť je však potrebné dodať, že okresný súd trikrát odročil pojednávanie na iný termín z dôvodov na strane žalovaného, čo nemožno pričítať na ťarchu okresného súdu, rovnako ako skutočnosť, že sa spis okresného súdu 6 mesiacov nachádzal na krajskom súde z dôvodu rozhodovania o opravných prostriedkoch uplatnených účastníkmi konania. Všetky tieto okolnosti vzal ústavný súd pri hodnotení namietaného konania do úvahy.

18. Mimo spomenutých období nečinnosti síce okresný súd priebežne konal, avšak jeho konaniu chýbala efektívnosť. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

19. O neefektívnosti a nesústredenej činnosti okresného súdu v posudzovanom konaní svedčí viacero nesprávnych, resp. pre rozhodnutie v merite veci nepodstatných procesných úkonov, ktoré už boli podrobnejšie rozobraté na inom mieste tohto nálezu (bod 7). Z nich možno spomenúť predčasné predloženie spisu krajskému súdu na účel rozhodnutia o odvolaní účastníkov, preodročenie a následne i zrušenie termínu pojednávania z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu. Neefektívnym bolo i 6-mesačné obdobie, počas ktorého zákonný sudca riešil otázku svojho vylúčenia z pojednávania veci, a napokon ďalšie 3-mesačné obdobie poznačené neefektívnosťou procesných úkonov bolo spôsobené posudzovaním námietky zaujatosti, ktorú sťažovateľka uplatnila na pojednávaní 14. septembra 2017 po tom, čo ju zákonný sudca upovedomil o vhodnosti jej uplatnenia.

20. Okrem toho je potrebné osobitne zdôrazniť, že vo veci sa dosiaľ uskutočnilo 11 pojednávaní a okresný súd dvakrát rozhodol vo veci samej. Obe rozhodnutia vydané v namietanom konaní však boli krajským súdom ako súdom odvolacím zrušené a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie z dôvodov, ktoré taktiež svedčia o neefektívnom postupe okresného súdu v napadnutom konaní a v nedostatočnom rešpektovaní právneho názoru odvolacieho súdu. Túto skutočnosť ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou (napr. IV. ÚS 98/2012) pričítal na ťarchu okresného súdu.

21. V závere ústavný súd konštatuje, že ním vymedzená nečinnosť, resp. neefektívna činnosť okresného súdu nie je ospravedliteľná, pretože okresný súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka počas súdneho konania nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Preto po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti veci, správania sťažovateľky, postupu okresného súdu, zohľadňujúc pritom charakter a význam predmetu napadnutého konania, dospel ústavný súd k záveru, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní. Na základe uvedeného rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy porušené bolo (bod 1 výroku nálezu).

IV.

22. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy druhej vety ak porušenie práv alebo slobôd podľa čl. 127 ods. 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

23. Vychádzajúc z toho, že ústavný súd konštatoval porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj zo skutočnosti, že posudzované konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, bolo potrebné prikázať okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 58/2010 konať bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu). Ústavný súd na tomto mieste dáva do pozornosti okresnému súdu, že po pridelení veci novému zákonnému sudcovi je povinný v konaní

naďalej striktne postupovať podľa ustanovení Civilného sporového poriadku (§ 470 ods. 1) vrátane využitia prostriedkov procesného útoku, procesnej obrany podľa § 149 až § 151 CSP a prospektívnej sudcovskej koncentrácie zakotvenej v § 153 CSP s výnimkou spätnej koncentrácie s ohľadom na § 470 ods. 2 druhej vety CSP, v zmysle ktorého sporové strany nemožno sankcionovať „do minulosti“, v ktorej uvedená právna úprava neexistovala. Taktiež ústavný súd upriamuje pozornosť okresného súdu na ustanovenia § 183 a § 184 CSP, v zmysle ktorých je možné pojednávanie odročiť len z dôležitých dôvodov a na konkrétny termín. To znamená, že podľa novej právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je odročovanie na neurčito zo zákona prakticky vylúčené.

24. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

25. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

26. Sťažovateľka žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 10 000 € a v tejto súvislosti uviedla, že „10 rokov od rozvodu manželstva... žije v právnej i majetkovej neistote, ktorá sa značne podpisuje na jej zdraví“ a „nemá... prístup k svojim finančným prostriedkom, takže... Na zaplatenie akejkoľvek nutnej neplánovanej čiastky si musí požičiavať peniaze od príbuzných... Každé ďalšie súdne pojednávanie predstavuje pre sťažovateľku zbytočnú finančnú, časovú, fyzickú ako aj psychickú záťaž... Jej situácia je neporovnateľná so spôsobom života odporcu, ktorý stále žije v štvorizbovom byte [REDAKOVANÉ], ktorý z polovice patrí tiež sťažovateľke, a preto od nej odporca v rozpore s dobrými mravmi požaduje úhradu polovice svojich nákladov na bývanie.“

27. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádzalo do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

28. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na doterajšiu dĺžku napadnutého konania (viac ako 7 rokov) a v rámci neho na obdobie neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu po dobu 3 rokov a 2 mesiacov, ako aj na obdobia neefektívnej činnosti rozobratej na inom mieste tohto nálezu. Osobitne prihliadol na to, čo je pre sťažovateľku „v hre“, ako i na to, že v roku 2017 sa v jej veci prakticky nekonalo, keďže sa okresný súd zaoberal iba otázkou možnej zaujatosti zákonného sudcu. S ohľadom na uvedené, ako aj na zdôvodnenie požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd považoval za primerané priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 800 € podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

29. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Právny zástupca sťažovateľky vyčíslil trovy konania sumou 570,06 € za tri úkony právnej služby.

30. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania za prvé dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti) vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2016, ktorá bola 884 €, keďže ide o úkony právnej služby vykonané v roku 2017. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2017 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len

„vyhláška“) predstavuje sumu 147,33 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 8,84 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 156,17 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2017. Odmena advokáta za poskytnuté služby vrátane 20 % DPH predstavuje sumu 374,81 €. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania za podanie právneho zástupcu sťažovateľky doručené ústavnému súdu 21. februára 2018 vychádzal ústavný súd z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2017, ktorá bola 921 €. Odmena za jednej úkon právnych služieb (153,50 €) spolu s režijným paušálom (9,21 €) a 20 % DPH predstavuje sumu 195,25 €. Celkovo trovy konania predstavujú 570,06 € a ústavný súd ich sťažovateľke priznal v celej uplatnenej výške (bod 4 výroku nálezu).

31. Náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

32. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. mája 2018